

השלישייה המובילה (לבריזיונות)

לפתע עמד יצחק רבין במרכז הצרות. היה זה הוא שנשא באחריות למלכת הפאשלות של הפרשה: המינוי של אלוף-מישנה אבי אם סלע כמפקד בסיס תל-נוף. מי שקרא את הידיעה בארצות-הברית, ממש לא האמין למראה עיניו. הדבר נראה כה מדהים, כה מטורף, כה מטומטם, עד כי חרג מגבול האפשרי. רבין ידוע כאדם מופנם, שאינו רגיש במיוחד לריגשות הוולת. אך רבין הוא גם המדינאי הפורמליקאי ביותר בכל המערכת הפוליטית הישראלית, אדם המאמין כי יש הוות טוטאלית בין האינטרסים של ישראל ושל ארצות-הברית (ראה הנידון). איך זה קורה? למה התשובה אינה נעוצה בפרשת פרי לארד, אלא במערכת-היחסים שנוצרה בצמרת מערכת-הביטחון הישראלית. החליטו הרמטכ"ל, משה לוי, ומפקד חיל-האוויר, הצד הפוליטי טי של העניין לא עניין אותם. אחרי שהחליטו, קבעו מועד למסיבה לכבוד האירוע. למיטבה זו הוזמנו יותר מ-2000 מוזמנים, וביניהם הנספח האווירי האמריקאי.

כאשר הגיעו הדברים לרבין, הם כבר היו בבחינת עובכה מוגמרת. רבין יכול היה לסרב, אך אילו עשה זאת, היתה בכך הכרזת מלחמה על הרמטכ"ל ומפקדי החיל.

הוא נטה לעשות זאת, אך הפעילו עליו לחצים כבדים ביותר מצד ראשי חיל-האוויר וצה"ל.

לכסוף נכנע רבין להצעים אלה. הוא הסכים לפרשה: המינוי ייצא לפועל, אך סלע לא יועלה לדרגת תת-אלוף, אלא יישאר אלוף-מישנה. (מפקד-בסיס יכול להיות בעל אחת משתי הדרגות האלה). רבין זה נראה כפשוטה סביב בדרגה. סלע קודם בתפקיד, אך לא בדרגה.

בדיעבד הוכח שהיתה זאת שגיאה נוראה. די במינוי עצמו, כדי לעורר חמת-זעם בממשלה האמריקאית, כדי שתהקהל האמריקאית ובציבור היהודי.

● מצבי'יש

ל זה לא היה קורה אלמלא המצב שבו נתון רבין כלפי צמרת צה"ל. בשנה האחרונה עשה הרמטכ"ל בצה"ל כנתון שלו. (מפקד-בסיס יכול את רבין אל תוך "סכב המינויים" המי פורסם, שעורר זעם וגיחוך. הוא ניסה לכפות על רבין את אמיר דרורי כדי מטכ"ל הבא.

רבין גילה ברוב העניינים האלה חולשה בלתי-מזבנת, שי-

השבוע התגלו כמה פרטים על ענין רה של יחידה זו, שהוקמה עוד בימי דויד בן-גוריון, כאשר שימרון פרס היה סגן שר-הביטחון (ולמעשה כיהן אז כשר-הביטחון).

מאז פעלה היחידה מטעם כל שר-הביטחון. היא פעלה גם בזמן שצבי ("צרה") צור, הרי מטכ"ל-לישעבר, היה עוזר שר-הביטחון. עתה התמנה צרה כאחד משני חברי ועדת-הבי רור לפרשת-פולארד. (השני, יהושע רוטנשטרייך,

פרשת פולארד החלה, כנראה, בש" עה שמשא ארנס כיהן כשר-הביטחון, ויצחק שמיר כראש-הממשלה. היא נמד שכה בשעה שיצחק רבין כיהן כשר-ה ביטחון, ושימרון פרס כראש-הממשלה. למזלו של רבין, שני האישים המר- כויים האחרים בממשלה — שמיר ופרס — שקועים גם הם בצרות עד מעל לראש. לכן קשורים שמיר, רבין ופרס זה בזה בבחינת שלאיתנות. ברית זו אינה קשורה באינטרסים מילג- תיים, והיא מסבירה את המעמד המיוחד שיש עתה למוסד המיוחד-במינו, הקי רוי "פורום ראשי-הממשלה בעבר", שי אינו לו שום מעמד חוקי או חוקתי. פורום זה הוא שהחליט השבוע למי נות את "ועדת-הביור" לפרשה — בעיקר כדי להרגיע את האמריקאים. הוא סירב למנות ועדת-חקירה ממלכ- תית.

מהו ההבדל בין שני מוסדות אלה? בין השאר:

● ועדת-חקירה יכולה להכריח עי- רים להופיע, להשביעם ולתבוע את העמדתם לדין במיקרה של עדות-שי קר. לוועדת-ביור אין סמכויות כאלה. אך נראה כי במיקרה זה אין זה ההבדל משמעותי, שחרי כל המוזמנים הם אני שר-המלחמה ואנשי-ביורן לשעבר, שלא יסרכו להופיע ולהעיד.

● ועדת-חקירה חייבת להזהיר עי- רים שנגרם מצטבר חומר מפליל, ולי- הניח להם להתגונן באמצעות עורכי- דיין. ועדת-ביור אינה חייבת בכך, ועל כן היא יכולה לקצר את התהליך.

● מי שממנה ועדת-ביור, קובע את ההרכב שלה. ואילו כאשר מחליטה הממשלה למנות ועדת-חקירה, היא חייבת לפנות אל נשיא בית-הדין-משפט העליון, וזה קובע את ההרכב. שבראשו עומד שופט עליון או מחוזי.

הבדל אחרון זה הוא הקובע. כי מי שקובע את ההרכב הוור עדה, קובע למעשה גם מראש את מסקנותיה, במידה רבה של סבירות.

הבדל זה התבלט עוד יותר כאשר פנו השלושה אל משה לנדוי, מי שהיה נשיא בית-הדין-משפט העליון, כדי שיעי- מוד בראש הוועדה. לנדוי סירב, מפני שלדעתו היה צורך למנות ועדת-חקירי רה ממלכתית. במקומו התמנה רוטני- שטרייך.

איש אינו מטיל ספק ביושרו של רוטנשטרייך. אך הוא ידוע כאדם מימי- סדי מובהק, המשתף פעולה עם השיל-

טונות מאז ומעולם, איש נוח, רך ונתון להשפעה. לצידו של איש-ביטחון מוב- הק כמו צרה, יפעל גם רוטנשטרייך כביטחוניסט מובהק.

החקירה המקבילה בוועדת-המישנה של ועדת-החקירה-הביטחון אינה מהווה פיצוי. ועדה זו היא בדיחה מתמשכת, ואין לה שום כלים לחקירה עצמאית. היא מורכבת מפוליטיקאים, בעלי-איני- טרסים. ההבדל בינה ובין ועדות הקוני- גרס האמריקאי הוא תהומי.

נראה כי גם להבא יבואו הי גילויים בפרשת פולארד — כמו בפרשת איראן-קונטראס — מצד ארצות-הברית. עיתוי נאי ישראל, המצונזרים קשה, יחיו גם להבא מפוסט-מומים אמריקאיים.

לשלושת חברי ה"פורום" זה נוח מ- אוד.

● בשש עיניים

איך נולד גוף מזורז? איש לא זוכר מתי בדיוק נוצר. בשמו הרישמי החל מופיע רק אחרי הרוטציה. רק אז זכה גם שימרון פרס להימנות בקטיגוריה של "ראשי-ממ" שלה לשעבר".

האנשים המקורבים לשלישיה זוכי- רים כי יצחק רבין זומן בעיצומה של פרשת השב"כ להתייעצויות, שהיו קור- דם נחלתם של שימרון פרס ויצחק שמיר בלבד, כראשי המחנות הגדולים, המרכיבים את הממשלה.

כך נקבעה עובדה יוצאת-דופן כי- סירייה-הממשל בישראל. נוצר גוף בל- תי-מאון מילגתית — שני חברים מהמעמד ורק חבר אחד מהליכוד — שעטה מיסותורין ונצר בחובו סודות, שלא הועמדו לרשות חברים אחרים בממשלה.

ישיבות הפורום — פרסי-שמיר-רבין — לא התנהלו בתדירות קבועה. הש" פי נושאים שנקבעו בלישכתו של ראש-הממשלה דאז, פרס.

כאז גם כיום, ראשי-הממשלה הוא המזמן את ישיבות הפורום.

אטיאט צברו ישיבות הפורום הפרי- טיוני זהה תנופה.

עד הרוטציה לא נוהל כל רישום של הנעשה שם, אלא במיקרים נדירים שבהם התב- קש המזכיר הצבאי עזריאל נבו להצטרף לישיבה. אי-הרישום מקל על משתתפי הפורום לי- השמיע טענות אופנתיות בי- נוסח: לא ידעתי, לא שמעתי, לא זכר.

אחרי שמשתתפי-הפורום נכחו איש- איש בפרשתו, כתוצאה מחוסר ניהול סטנוגרמות בישיבות הסיוות ומצומי- צמות, נראה שיש כיום רישום כלשהו מהמתנהל שם בשש עיניים. שולמית רפה נהנת לרישום סטנוגרמות בישי- בות הסיוות מעין אלה.

אומנם לא ליוותה סודיות מוחלטת את עצם קיום הישיבות האלה, אך גם (המשך בעמוד 10)

במדיונה

העם

אלוהים אוהב ילדים

נספורים חזר השנה.

העננים נפתחו. השמש זרחה

היה קר. ירד גשם, ופה ושם גם שלג. מצביה-רוח היה דומה. פרשת פרי לארד ופרשת איראן העכירו את האוויר. רה. מישפטי-דימיניק החזיר לחיים רגעים נוראים ונשכחים.

המוני ילדים צפו בשמיים בעוגמת- נפש גוברת והולכת. חגיגות-הת- קרב, התחפושות היו מוכנות, ובחוף ירד גשם.

ואז קרה הנס. השמיים התבהרו.

השמש זרחה בשמיים. המוני ילדים התקבצו בתל-אביב ובי- חיפה כדי לחזות באירועי העדלאידע. הושקע בהם דמיון רב. והם היו בטעם טוב, אם כי היו בהם ליקויים לא מעטים. הסרה מוסיקה, חסר קצב. הסרה יד אירגונית מרכזת. אך היה שמה, ואחרי שנים כה רבות של שבי- תת-פריים היה בחידוש העדלאידע בתל-אביב סימן טוב.

למחרת שוב קדרו השמיים, בהתאם למצב הפוליטי. אבל זה כבר לא היה חשוב.

בעיות של לב

זהו סיפור יהודי מזועזע.

הוא קרה לערביה.

אילו היא היתה יהודיה חסרת- תנאות בשנות ה-30 של המאה היו אומרים שגורלה אופייני לגורל העם היהודי, כי היא חסרת תנינות, היא גורשה מארץ אחת ואין לה זכות לשבת בארץ אחרת.

אילו היתה יהודיה רוסיה בימינו, היו אומרים שגורלה אופייני לגורל יהודי בריט-הממלכה. כי השליטנות מדינת- להתיר לה להצטרף אל בעלה, אף שיל- הו לה זה עתה.

אולם רג'א ארכיע אינה יהודיה. היא צעירה פלסטינית, שגולה בדובאי שבאמירות המאוחדות. היא נישאה לצעיר ברצועת-עזה. משום-כך היר- שתה לעצמה ממשלת-ישראל, האוהבת להציג את עצמה כממשלת מדינת- היהודים, מעשה אנטי-אנושי מחפיר.

גירוש בהדרגה. רג'א היא בת לעם חסר-תנינות. היתה לה זכות- ישיבה בדובאי, אך זו בוטלה, אחרי שעברה להתגורר בעזה.

בעזה נישאה והרתה. בחודש הש" מיני להריונה ניסו השליטנות לגרשה. בית-הדין העליון אסר את הגירוש זמנית, אך התיר אותו אחרי הלידה.

וכך, כשבוועותיה ילד בן חודש, גורשה רג'א מבית-בעלה. לא עזרו לה תעודות של רופאים, שקבעו שהיא חולת-לב ושאסור לה לזווג. המימשל הצבאי הישראלי קבע שלתעודות אלה אין ערך, ושאינן נכונות.

גם אם צורקים השליטנות, והעורר יות של מחלת-ליבה של האם הצעירה מוגזמות, הרי הגירוש הוא מעשה בל- תיאנושי. כמה סיכנה אם צעירה זו את ביטחון ישראל?

מאזן דמוגרפי. התשובה ידור עה. ממשלת-ישראל אחווה בתבהלה דמוגרפית. מכיוון שאינה חולמת לזווגר על השטחים הכבושים, רודף אר- תה הסיוט של מיעוט ערבי גדול בארץ- ישראל השלמה, העלול להיות כה לרוב תוך 20 שנה. ומכאן: מדיניות האומרת שאסור לאפשר אף לערבי אחד נוסף לחזור לארץ.

אורחיי-ישראל אינם מודעים לפר- שות עגומות רבות — מהן מחרידות, מהן מילפצתיות — שמקורן בעמרה עקשנית זו של המימשל הצבאי, שלא להתיר אף לערבי פלסטיני אחד לחזור להתגורר בארץ. רק כמיקרים נדירים ביותר, כשיש אינטרס מוחשי (למשל: לעשות טובה למשתתף-פעולה פלסטי- ני) מופר כלל זה.

כתוצאה מכך הגיעו שילטנות יש- ראל בשטח זה למידה של קהות-חרי- שם, השווה לזו של שילטנות מוסק- וזה — ואולי אף עולה עליה.

דפנה ברק